

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ

รายงานผลการวิจัย

ลงทะเบียนวันที่ 11.ก.พ. 2552
 เลขทะเบียน 099468
 เลขหมู่ วพ
 41
 2009
 หัวเรื่อง สป 478 ก
 แผนงาน - การบริหาร

เรื่อง

การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการระบบงบประมาณ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
โดยระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ชาติ

The Development of Rajamanagala University of Technology
Budgeting Approach by the way of Strategies Performance Based Budgeting (SPBB)

โดย

รศ.ดร. ประเสริฐ ปิ่นปฐมรัฐ และคณะ

โครงการวิจัยได้รับสนับสนุนจาก
งบประมาณแผ่นดิน
คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
ประจำปี 2549

คำนำ

ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ชาตินั้น หากสามารถปฏิบัติตามกันได้อย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนจะสามารถพัฒนาศักยภาพการจัดการด้านงบประมาณของหน่วยงานได้ ซึ่งในปัจจุบันมีการนำระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานนี้มาใช้กันแล้ว แต่บางหน่วยงานยังไม่ประสบความสำเร็จ จึงได้คิดค้นวิธีการพัฒนากระบวนการที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้นเพื่อนำไปใช้ได้อย่างถูกวิธีและสามารถพัฒนาหน่วยงานให้แข่งขันกับองค์กรภายนอกได้

ในรายงานวิจัยฉบับนี้จึงได้ให้รายละเอียดแนวคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ชาติรวมถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องเพื่อความเข้าใจยิ่งขึ้นอีกทั้งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับหลายหน่วยงาน ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลงานวิจัยชิ้นนี้จะสร้างเป็นประโยชน์สำหรับผู้อ่านได้เป็นอย่างดี

คณะผู้วิจัย

กิตติกรรมประกาศ

ผลงานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ คณะที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณที่ให้คำปรึกษาในด้านต่าง ๆ ที่ได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของการวิจัยมาโดยตลอด ที่สำคัญยิ่งคือผู้อำนวยการสำนักงบประมาณและท่าน ดร.วีรเดช เชื้อนาม ที่กรุณาสละเวลาให้คำปรึกษา พร้อมทั้งให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์

อีกทั้ง คณะบดี รองคณะบดี เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทางด้านการเงิน การบัญชีของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ทุก ๆ ท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการใช้เครื่องมือ และให้คำแนะนำในการใช้งานเป็นอย่างดี สุดท้ายขอขอบคุณความร่วมมือจากของคณะผู้วิจัยที่ร่วมมือร่วมใจให้งานวิจัยสำเร็จไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

คณะผู้วิจัย

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการระบบงบประมาณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี โดยระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ชาติ (SPBB) ซึ่งเป็นที่มาจากการได้พบปัญหาในระบบงบประมาณได้แก่ การนำงบประมาณไปใช้ไม่ตรงตามผลสัมฤทธิ์กับงาน ความยุติธรรม การจัดสรรงบประมาณขาดการตรวจสอบและการประเมินแผนงานอย่างต่อเนื่อง ฯลฯ แต่ยังไม่ได้รับการแก้ปัญหาเท่าที่ควร ในการวิจัยนี้ดำเนินไปเพื่อหาปัญหาและแนวทางในการแก้ไขกลุ่มตัวอย่าง คือผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากร และผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ใน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีจำนวน 3 หน่วยงาน ในขั้นพัฒนาและศึกษาผลของกระบวนการต่าง ๆ ได้นำแนวทางความพร้อมตามมาตรฐานการจัดการทางการเงินทั้ง 7 ด้าน โดยการวิจัยเชิงสำรวจ และการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ตามวิธีการวิจัยที่ผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ทางการบริหารจัดการระบบงบประมาณ โดยระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ชาติ การวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะเวลา คือ ระยะเวลาที่ 1 การศึกษาสภาพการณ์ ระยะเวลาที่ 2 คือการพัฒนากระบวนการ ระยะเวลาที่ 3 คือการทดสอบประสิทธิภาพ

ผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริหารจัดการคุณภาพ ได้แก่ ระบบการบริหารจัดการคุณภาพ ประสิทธิภาพของงบประมาณในหน่วยงาน ตามแนวมาตรฐานทางการเงินทั้ง 7 ด้านคือ ด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต ด้านการจัดการระบบจัดซื้อจัดจ้างมีความ ด้านการบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ ด้านการบริหารทรัพย์สิน ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน ด้านการควบคุมและตรวจสอบภายใน ทั้งหมดนี้อยู่ในรับความเหมาะสมปานกลาง ด้านการพัฒนาบุคลากร พบว่ามีการเพิ่มประสิทธิภาพบุคลากรด้านวิชาการและและการให้บริการ รวมถึงการส่งเสริมบุคลากรให้ทำงานอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้ได้ผลงานที่ดีที่สุด ด้านการสื่อสารภายใน พบว่าวิธีการสื่อสารในองค์กรขึ้นอยู่กับระดับความสำคัญของข้อมูลดังนั้นจึงต้องมีการพัฒนาการวิธีสื่อสารให้ตรงกับข้อมูลที่มีความแตกต่างกัน ด้านการประเมินผลการดำเนินงาน พบว่าจะต้องมีการเชื่อมโยงกับการตั้งเป้าหมายโดยมีจุดหมายที่มีเหตุผลสามารถชี้แจงได้ ด้านระบบฐานข้อมูล พบว่าได้พัฒนาให้ครบถ้วนทั้งด้านการใช้ไปและการคงเหลือของเงิน การควบคุมฐานข้อมูลที่เป็นความลับเพื่อไม่ให้ข้อมูลรั่วไหล

Abstract

Study of “**The Development of Rajamanagala University of Technology Budgeting Approach by the way of Strategies Performance Based Budgeting (SPBB)**” comprised the data from target groups; administrators, teachers, officers and staffs of 3 organizations of Rajamangka University of Technology Thanyabury. Literature review was based on Seven Standard of Finance Management (7 Hurdles), Survey research and Participatory action research, which aimed to combine both quantity and quality research of National Strategy Budgeting Management.

The study was divided into 3 steps: step 1 Study on conditions, step 2 Process development and step 3 Effectiveness test.

It is found that *quality and effectiveness management of the organization* based on seven standard of finance management can be concluded on appropriate as follows. Budget plan, Output Costing, Finance management/Fund Control, Budgeting control, Procurement management, Asset management, Financial and Performance Reporting, Internal Audit and Control are medium appropriate.

Officer Development can increase the effective of office personnel in terms of academic and services. The proper methodologies that should be employed to develop officer are competency development, communication between each process of work.

In order to evaluate budgeting result, there should be the connection between targets which are base on rational. The information needs to be fully developed for both utilization and balance perspective. Moreover, the data control should be proper managed in order to avoid data or information leak.

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ค
บทที่ 1 บทนำ	
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	10
ขอบเขตของการวิจัย	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	
2.1 นโยบายและแนวทางการบริหารจัดการระบบงบประมาณของรัฐ	11
2.2 แนวการจัดการระบบงบประมาณตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน	13
2.3 แนวคิดทฤษฎี เกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการระบบงบประมาณ	24
2.4 การจัดทำแผนงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์	37
2.5 เทคนิคการสนทนากลุ่ม	48
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	52
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	
กรอบแนวคิดการวิจัย	68
วิธีการดำเนินงานวิจัยและสถานที่	69
ระยะเวลาที่ใช้ในการทำวิจัย และแผนการดำเนินงานตลอดโครงการวิจัย	72
แผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีหรือผลการวิจัยสู่กลุ่มเป้าหมาย	72
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพการณ์และแนวทางการบริหารจัดการระบบงบประมาณ โดยระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ชาติ	74
ระยะที่ 2 การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการระบบงบประมาณ โดยระบบ งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ชาติ	95
ระยะที่ 3 การทดสอบประสิทธิภาพกระบวนการบริหารจัดการระบบงบประมาณ โดยระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ชาติ	120

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย	152
5.2 ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาและพัฒนาระบบงบประมาณขององค์กร	165
5.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยในอนาคต	166
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก บันทึกขออนุญาตและหนังสือเชิญต่าง ๆ	167
ภาคผนวก ข แบบสอบถามระยะที่ 1	174
ภาคผนวก ค กรอบการสัมภาษณ์สำหรับระยะที่ 1	178
ภาคผนวก ง รายละเอียดการสัมภาษณ์ระยะที่ 1	179
ภาคผนวก จ รูปภาพประกอบ	191
ภาคผนวก ฉ แบบฟอร์มสำหรับดำเนินการทดลองในระยะที่ 3	203
บรรณานุกรม	221
ประวัติผู้ดำเนินการวิจัย	225

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1 แสดงคำร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่ง	76
ตารางที่ 1.2 แสดงคำร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา	76
ตารางที่ 1.3 แสดงคำร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตำแหน่งทางวิชาการ	77
ตารางที่ 1.4 แสดงคำร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระยะเวลาที่รับราชการ	77
ตารางที่ 1.5 จำนวนผู้ร่วมตอบแบบสอบถามต่อหน่วยงาน	78
ตารางที่ 1.6 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับระบบการจัดการ งบประมาณของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	79
ตารางที่ 2.1 การประเมินขององค์กรด้านการจัดการระบบงบประมาณ โดยบุคลากรใน หน่วยงาน	97
ตารางที่ 2.2 การกำหนดวิธีปรับปรุง แก้ไขการจัดการระบบงบประมาณของหน่วยงาน	98
ตารางที่ 2.3 บุคคลในหน่วยงานพิจารณาตั้งเกณฑ์ประเมินผลระบบการจัดการ งบประมาณ ของหน่วยงาน	98
ตารางที่ 2.4 จัดการระบบงบประมาณตามภารกิจและประเมินระบบการดำเนินการอย่าง ต่อเนื่อง	99
ตารางที่ 2.5 สรุปผลการดำเนินการ โดย เปรียบเทียบกับยุทธศาสตร์ชาติ	99
ตารางที่ 2.6 ประเมินความสอดคล้องของขั้นตอนที่ 1 กับ 2, 3, 4, 5	100
ตารางที่ 2.7 การประเมินความสอดคล้องของขั้นตอนที่ 2 กับ 1, 3, 4, 5	101
ตารางที่ 2.8 การประเมินความสอดคล้องของขั้นตอนที่ 3 กับ 1, 2, 4, 5	101
ตารางที่ 2.9 การประเมินความสอดคล้องของขั้นตอนที่ 4 กับ 1, 2, 3, 5	102
ตารางที่ 2.10 การประเมินความสอดคล้องของขั้นตอนที่ 5 กับ 1, 2, 3, 4	102
วิทยาลัยการแพทย์แผนไทย	
ตารางที่ 3.1 ด้านการประเมินขององค์กรในการจัดการงบประมาณ	104
ตารางที่ 3.2 ด้านบุคคลในหน่วยงานพิจารณาตั้งเกณฑ์ประเมินผลระบบการจัดการ งบประมาณของหน่วยงาน	111
ตารางที่ 3.3 ด้านการจัดการระบบงบประมาณตามภารกิจและประเมินระบบ การดำเนินการอย่างต่อเนื่อง	113
ตารางที่ 3.4 ผลการดำเนินการ โดยเปรียบเทียบกับยุทธศาสตร์ชาติ	115

สารบัญตาราง

	หน้า
คณะเทคโนโลยีการเกษตร	
ตารางที่ 3.5 สรุปด้านการประเมินขององค์กรในการจัดการงบประมาณ	121
ตารางที่ 3.6 สรุปด้านบุคคลในหน่วยงานพิจารณาตั้งเกณฑ์ประเมินผลระบบการจัดการ งบประมาณของหน่วยงาน	128
ตารางที่ 3.7 สรุปด้านการจัดการระบบงบประมาณตามภารกิจและประเมินระบบ การดำเนินการอย่างต่อเนื่อง	130
ตารางที่ 3.8 สรุปผลการดำเนินการ โดยเปรียบเทียบกับยุทธศาสตร์ชาติ	132
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม	
ตารางที่ 3.9 สรุปด้านการประเมินขององค์กรในการจัดการงบประมาณ	138
ตารางที่ 3.10 สรุปด้านบุคคลในหน่วยงานพิจารณาตั้งเกณฑ์ประเมินผลระบบการ จัดการงบประมาณของหน่วยงาน	144
ตารางที่ 3.11 สรุปด้านการจัดการระบบงบประมาณตามภารกิจและประเมินระบบ การดำเนินการอย่างต่อเนื่อง	146
ตารางที่ 3.12 สรุปผลการดำเนินการ โดยเปรียบเทียบกับยุทธศาสตร์ชาติ	148